

1988

Om ubåtskränkningar

Stockholm (G-P): Ubåts, kränkningarna fortsätter — och ökar.

Det meddelade ÖB, Bengt Gustafsson, i går. Samtidigt visade han upp prislapp på 1,7 miljarder kronor.

Så mycket skulle det behövas ytterligare för att möta ubåtshotet — effektivt.

Strax före jul presenterade ÖB en ubåtsrapport som fastslog nya kränkningar. Politikerna fick dessutom ett "nationalitetsunderlag". Det namngav ingen nation men det var ingen tvekan om i vilket väderstreck misstankarna gick.

Efteråt sade statsminister Ingvar Carlsson, pressad men uppenbart förargad, att blod kan komma att flyta.

Samtidigt fick ÖB i uppdrag att redovisa och värdera vår ubåts-skyddsförmåga och ta fram förslag till förändringar "i syfte att hävda vår territoriella integritet".

Extra anslag

I går presenterade ÖB rapportens öppna del, och med sig hade han även sin redovisning om incidenter under det fjärde kvartalet 1987.

Det var en tydlig illustration till en uppenbar ubåtsskyddsförmåga: nya kränkningar har förekommit på ostkusten och troligen också på västkusten. Hur många sägs inte.

För att om möjligt bringa ner antalet kränkningar i framtiden föreslår ÖB att 1,7 miljarder kronor i extra anslag satsas under en fyraårsperiod på förstärkningar av ubåtsskyddet.

ÖB beskriver två förslag eller steg med olika ambitionsnivåer:

Steg 1 förutsätter ett tillskott av 300 miljoner kronor om året fram till

1992 utöver vad som finns tillgängligt. Underrättelsetjänsten förstärks, skyddet av viktiga områden förbättras, personal rekryteras, "tiden till sjöss" ökas, utbildningshjälpmedel tillförs, resurser för ökad miljökunskap avsätts, långsiktig forskning och utveckling av material prioriteras.

Steg 1 syftar till kvalitativa förbättringar och, anser ÖB, kan an-



GB har synat vår ubåtsskydds-förmåga. — Den är inte adekvat, konstaterar han och föreslår att ytterligare 1,7 miljarder kronor tillförs försvaret under en fyraårs period.

ses vara ett fullföljande och en utveckling av intentionerna i 1987 års försvarsbeslut.

Nya kustkorvetter

I Steg 2 betonas begränsade kvantitativa förstärkningar. Ytterligare 200 miljoner de två första åren och 300 miljoner de följande åren fram till 1992 skulle bli möjliga ubåtsskyddsoperationer i två områden samtidigt, vilket skulle öka förmågan avsevärt.

Genom en snar tilläggnings-beställning av två kustkorvetter i Göteborgserien skulle marinen kunna ha åtta kustkorvetter operativa 1993, menar ÖB.

Steg 2 skulle också innebära bli fortsatt utbyggnad av det fasta ubåtsskyddet på flera platser och att ytterligare ett ubåtsjakt-flygplan anskaffas.

— I varje steg måste balans råda mellan personal, materielanskaffning samt drift- och underhållskostnader, säger ÖB som menar det måste till 250 miljoner kronor för att över huvud taget kunna uppfylla huvuddelen av intentionerna i 1987 års för, svarsbeslut.

Omfördelningar

ÖB har även kalkylerat med förbättringar av ubåtsskyddet inom de ekonomiska ramar som dragits upp i försvarsbeslutet 1987–1992. Planerade markmålsvapen till JAS, tunga kustrobotar, nästa ubåtsgeneration (Ubåt 90) samt luftvärnsrobotar med medellång räckvidd och den svenska jaktrobotutvecklingen är några områden där det går att ta pengar, anser ÖB.

Men det skulle i så fall innebära ett stort, känsligt problem; politikerna har låst sig hårt för flera av objekten i försvarsuppgörelsen mellan folkpartiet och socialdemokraterna.

När det gäller förändringar på personalsidan kommer ett antal "okonventionella" metoder att prövas, bl a återanställning av

yrkesofficerare som slutat. Örlogskaptener, majorer och kaptener — med en kompetens som tar många år att uppnå — ska lockas tillbaka med olika förmåner, som dock inte preciserades -i går.

Dessutom ska reservofficerare i åldern 22-30 år anställas som officerare och utbildningen sammanförs vid krigshögskolan.

Tuffare attityd

— Jag vill understryka nödvändigheten av att pågående förhandlingar avseende arbetsregler snarast fullföljs, säger ÖB.

När det gäller ingripande mot ubåtar utanför kustlinjen vill ÖB införa en tuffare attityd. Först ska det som kallas inre svenskt vatten utökas något

genom en rakare gränsdragning mellan öarna i skärgården. Sedan ska samma regler gälla på såväl inre som yttre vatten.

I klartext: en främmande ubåt på yttre vatten ska inte, som i dag, kunna styra bort oantastad utan måste ovillkorligt gå upp till ytan eller ligga stilla för att kunna identifieras.

ÖB:s målsättning är att delegera beslut om eldöppnande mot främmande ubåtar så långt som möjligt. Men även i fortsättningen måste högre befäl ge klartecken.

Känner ansvar

— Vi kan inte i varje situation och på varje plats ha ett befäl med den utbildning och erforderliga kompetens som krävs för ett beslut, säger ÖB och fortsätter: — Vi har fått mycket långtgående befogenheter av den politiska ledningen när det gäller beslut att använda vapenmakt. Vi känner ett väldigt ansvar. Det innebär att jag inte vill riskera att vi begår dumma handlingar som leder till att förtroendet rubbas.

ÖB säger också apropå ubåtsskyddet att det inte går att bevaka vår 270 mil långa kust så att kränkningar omöjliggörs, av tekniska och ekonomiska skäl.

— Vad det i stället handlar om säger han, är att bygga upp vår förmåga till en sådan nivå att del blir farligt att utnyttja vårt territorium.

JAN HÖGLUND

Blandade politiska reaktioner

Stockholm (11): — Ubåtskränkningar kan inte bara mötas med starka ord. Och det går aldrig att kompensera bristen på klara åtgärder med allt starkare formuleringar.

Det säger moderatledaren Carl Bildt i en kommentar till överbefälhavaren Bengt Gustafssons rapport om hur ubåtsskyddet skulle kunna förbättras.

Bildt menar att rapporten visar att förra årets försvarsuppgörelse håller på

att urholkas också när det gäller ubåtsskyddet.

ÖB:s redovisning visar tydligt på behovet av förstärkningar utöver försvarspaktens nivå, anser Bildt.

Folkpartiets försvarstalesman Hans Lindblad ser ÖB:s rapport mer som en prislista på vad han skulle vilja göra om pengarna fanns.

— Förslagen är nästan i linje med försvarsbeslutet och innebär en omfördelning mot fler hydrofoner och satsningar på personal.

— Men gav vi ÖB en halv miljard skulle han säkert hellre satsa dem på arméns utbildning, tror Lindblad.

Centerledaren Olof Johansson önskar en politisk enighet om ubåtsskyddet.

— Vi måste diskutera hur resurserna skall prioriteras. Det krävs friska pengar men också en omfördelning, tror Johansson.

Han vill inte säga något om hur mycket pengar som centern är beredd att skjuta till.

Försvarsminister Roine Carlsson utlovar i ett pressmeddelande fortsatta överläggningar mellan regeringen och partiledaren om inriktningen av ubåtsskyddet innan regeringen lämnar en proposition till riksdagen,.